

Tiden står stille - når jeg synger

Lis Sørensen f. 1955, er kendt af alle i Danmark, og hun har beriget os med en mange dejlige sange og oplevelser gennem musikken. Lis Sørensen har lige udgivet bogen "Jeg er kommet for at synge", der er anmeldt i dette nummer af Dansk Sang. Her fortæller hun om sin opvækst og sit liv med musikken. Lis Sørensen er opvokset i et hjem med sang og musik, men især mødet med en engageret musikunderviser i folkeskolen, som satte helt nye standarder, betød at hun bl.a. kom til at spille guitar i 4. klasse og dannede også på dette tidspunkt sin egen gruppe. Musiklæreren fik også Lis Sørensen med på nogle af de første rytmiske børneplader, der blev udgivet i slutningen af 60'erne. Hun er uddannet på Det Jyske Musikkonservatorium på AM-linjen i 70'erne sideløbende med, at hun spillede professionelt i gruppen "Shit og Chanel". Resten er historie. Seneste CD fra Lis Sørensen er "Bedre Tider", her arbejder hun bl.a. sammen med sønnen Sylvester.

☘ Det smitter af på et barn, at det at synge bare er noget naturligt, som man gør.

☘ Det har måske i virkeligheden betydet, at jeg har det helt naturligt med at synge, og måske har jeg bare suget mere til mig end alle de andre, der også deltog.

☘ Rytmisk musik var nærmest et fremmedord på det tidspunkt.

Du er opvokset i et hjem med musik. Din mor spillede klaver, og du fortæller i din bog "Jeg er kommet for at synge", at din far efter din mening var bedre til at synge Bing Crosby sange, end han selv var. Hvordan har hjemmets musikallitet påvirket dig?

Musikken var en stor bestanddel i vores hjem, og til familiesammenkomsterne sang vi altid. Min farmor og farfar sang i Frelsens Hærs kor. Det smitter af på et barn, at det at synge bare er noget naturligt, som man gør. Da jeg var helt lille, omkring 3 år, gik jeg ned i Hans Broges Parken i Brabrand, hvor vi boede, og stemte dørklokker og fik 10 øre for at synge "Se den lille kattekilling". Jeg tænkte, at det var sjovt at gå rundt og synge og tjene på det. Generelt var der meget musik i min familie.

Hvordan tror du, at det har påvirket din senere udvikling som sanger og musiker?

Det er svært at sige, for alle sang, og i skolen havde vi morgensang og legede sanglege mv. Det var bare en helt naturlig del af den kultur, der var i familien og på skolen. Det at synge sammen var på det tidspunkt en helt integreret del af vores kultur i Danmark. Det var ikke pinligt, når vi sang til familiefester. Tværtimod, det var noget, der forenede og samlede. Det har måske i virkeligheden betydet, at jeg har det helt naturligt med at synge, og måske har jeg bare suget mere til mig end alle de andre, der også deltog.

Hvordan var musikundervisningen i skolen?

Da jeg startede i 1. klasse, havde vi en musiklærer, der spillede violin og klaver og akkompagnerede de salmer, vi sang i klassen. Så vidt jeg husker, sang vi ikke engang børnesange. Det var ikke ligefrem noget, der fængede os, og musiktimerne var noget, vi lavede ballade i. Vores musiklærer kæmpede for at holde styr på os og var rimelig skrap, så vi endte med at blive rigtig banke for ham.

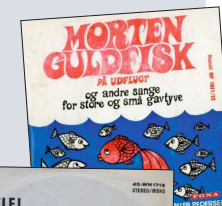
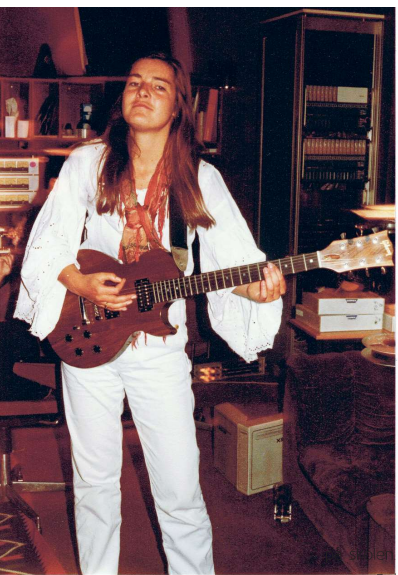
Stillesiddende salmesang

Hvad betød denne form for undervisning for dig?

Jeg tror ikke, det har haft den store betydning. Vi skulle sidde på vores pladser og synge salmer. Jeg er sikker på, at vores lærer gjorde, hvad han kunne, men det var helt kejtede forsøg. Det at synge havde i hvert fald ikke noget med kreativitet at gøre. Det var at rette ind og synge sammen fra salmebogen, men vi kunne ikke læse ordene. Måske gik øvelsen i virkeligheden ud på, at vi skulle lære sangene udenad. Og det virkede trods alt, for vi sang sangene så mange gange, at jeg stadig kan dem udenad i dag. Når jeg ser tilbage, er jeg egentlig rigtig glad for at have lært dem.

Senere fik du Holger Laumann til musik. Hvad skete der så?

Jeg fik ham til naturhistorie i 3. klasse, men hørte også en del musik i hans timer. Holger Laumann fik hurtigt etableret både det lille og det store kor

Som børn elskede vi de timer, vi havde med ham. Guitaren var vi helt vilde med at spille på, men der var kun en. Så Holger foreslog, at vi skulle ønske os en i julegave. Det gjorde jeg, og fik en.

Her sang vi Beatles og andre rytmiske sange. Rytmisk musik var nærmest et fremmedord på det tidspunkt. I 4. klasse fik vi ham til musik, og da havde skolen ligeså stille anskaffet slagtøj som tamburiner, triangler, xylofoner samt bongotrommer og guitar mv. Der var lige pludselig noget, vi kæmpede om at få lov til at spille på. Vi begyndte også at høre soulmusik, og når vi spillede sammen, lød det faktisk som rigtig musik. I kraft af Holgers undervisning blev musiklokalet til et af de lokaler, vi elskede allermost at være i.

Var der nogen reaktion fra de øvrige musikundervisere til Holger Laumanns måde at undervise på?
Vi havde kun to musiklærere, Holger og ham vi havde i de første klasser, og vores første musiklærer kunne hurtigt se, at han slet ikke kunne være med til den måde at undervise på. Der var modstand hos flere på skolen, for Holger skilte sig også på andre måder ret meget ud, for han kom i poncho, havde langt hår og stort skæg. Når jeg tænker tilbage, så må vi have haft en progressiv skoleinspektør, der kunne se nødvendigheden af denne udvikling og bevidst tog dette valg. Som børn elskede vi de timer, vi havde med ham. Guitaren var vi helt vilde med at spille på, men der var kun en. Så Holger foreslog, at vi skulle ønske os en i julegave. Det gjorde jeg, og fik en.

Jeg troede slet ikke, det var en mulighed. Jeg troede, at hvis jeg var rigtig heldig, kunne jeg måske få et supplement til den og luçe gulerødder på gartneriet for resten. Vi var fem piger, der fik en guitar. Det var os, der senere dannede gruppen "De fem". Vi tog vores egne guitare med i skolen, og noget af det største var at gå med den på gaden. Folk

kunne se, at jeg gik med en guitar og signalerede, at jeg kunne spille på den. Jeg havde den også med, når jeg skulle besøge mine veninder, selvom vi ikke skulle spille. Jeg havde den samme følelse, som da jeg gik med min søn i barnevognen første gang, og alle kunne se, at jeg var blevet mor. Det kan selvfølgelig ikke sammenlignes - men alligevel var det stort.

Min far lærte mig at spille de første akkorder på guitaren og at spille "You are my sunshine", og i løbet af 4. klasse blev jeg god til at spille på den.

Skrive sange selv

Holger fik jer til at skrive sange selv. Hvordan foregik det?

Jeg tænker, at han har været inspireret af Bernhard Christensen og den pædagogik, han stod for. Holger gik også på seminarier og har givetvis lært noget om pædagogik, selvom der ikke var meget rytmisk musik i læreruddannelsen dengang. I 4. klasse begyndte koret at køre godt, og vi begyndte også at spille på elektriske instrumenter og trommesæt, men det var selvfølgelig mest drengene, der gjorde det. Vi skulle optræde til en forårskoncert i Vest Teatret i Brabrand som Holger satte op. Jeg tror, at han her ville vise skolen og forældrene, hvad vi kunne i vores kor og i klasserne. Vi var i gang med "De fem" og Holger sagde, at vi skulle skrive en sang selv og optræde med den til koncerten. Det blev til "Jeg vil hjem til mit hjemland".

Hvad betød det for jer at skulle optræde med jeres egen sang?

Det betød alt. Vi gik så meget op i det og var helt euforiske, og vi havde øvet og øvet gennem lang

tid. Det var nærmest ligeså stort, som om vi skulle optræde i Carnegie Hall. Da vi optrådte på Vest Teatret, var skolen, rådmænd og forældre og familierne til stede. Vi kunne mærke, at her var der virkelig nogen, der ville noget med os. Nogen, der ville lave om på tingene og var progressive på børnenes vegne. Vi mærkede det nok dengang, men i dag ser jeg det helt klart. For mig tror jeg, at det har betydet, at jeg er blevet musiker og sanger. Jeg blev støttet af mine forældre og skolen og bekræftet i, at det at spille og synge var noget, jeg var god til.

Lagres for resten af livet

Holger Laumann må i særlig grad have spottet dig, for du kom med til indspilningerne af "Morten Guldfisk" og "Ej Sikkelej Sikkeladetus". Hvad skyldes, at du kom med på disse udgivelser?

Jeg synes ikke, at jeg var specielt livlig i timerne, men jeg sang - og jeg sang til og kunne lide det. Han har vel valgt mig, fordi jeg udtrykte mig godt med sang og var engageret i og tog del i undervisningen og det, han prøvede at få frem i os. Jeg tror vi, var 7 børn, der var med til de indspilninger sidst i 60'erne. Vi indspillede Morten Guldfisk i Gunner Møller Pedersens studie, og det var stort. Vi følte, at vi allerede var blevet til noget, da vi havde været i studiet for at indspille en plade. Det var nogle fine sange, som stadigvæk holder den dag i dag. Det var vel noget af det første rytmiske musik, der blev udgivet til børn. Sådanne sange lagres sig for resten af livet. Det med at lægge to og to sammen tænkte mig ikke, men det gjorde musikken, som var mit sprog. Men der er også børn, der står på den anden side. Vi havde en klassekomsammen for nogle år siden, hvor jeg blev konfronteret med dem, der ikke havde

musikken under huden, som jeg selv, og hvor svært det havde været at have deres position. De var ikke noget i Holgers verden. Jeg tror, at uanset hvilke fag man taler om, vil der være nogle børn, der vinder og andre der taber. Jeg tabte i alt, hvad der havde med tal at gøre, men vandt i musiktimerne. Jeg tror dog, at musikken har en rigtig stor social betydning på en skole.

Hvor længe eksisterede "De fem"?

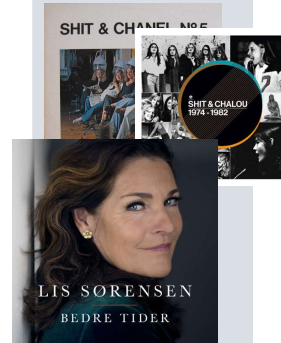
Vi eksisterede indtil omkring 1970, hvor vi indspillede et album med "Tears". Det var Holger, der skulle lave undervisningsmateriale til brug for sammenspil i læreruddannelsen. Titlen var "It's Easy", og det skulle tages bogstaveligt i fht. at bruge numrene på seminarierne. På det tidspunkt er vi ca. 15 år - var vi børn eller voksne? Mine forældre troede, at vi var trykke i Holgers varetægt, han var vores lærer, men i forbindelse med indspilningen af pladen gik hashpiberne rundt, og vi smagte også. Der sluttede eventyret faktisk, og vores forældre lukkede ned for den kontakt. Jeg havde dog fortsat kontakt med Holger, men vi holdt op med at spille sammen. På det tidspunkt mødte jeg også Anne Linnet, før hun blev kæreste med Holger. Hun var ude at prøve min og min venindes hest en dag, og min veninde sagde om Anne, at hun var fantastisk dygtig til at spille. Siden er det venskab vokset.

Kan musikken noget, som ikke andre kunstarter kan?

Ja, det synes jeg da helt klart. Musik er følelser for os som voksne, og det er den også for et barn, der går i 3. - 4. klasse, og måske har svært ved at følge med eller passe ind i sammenhængen. Her er musiktimen et frirum, som på mange måder har hver

Det betød alt. Vi gik så meget op i det og var helt euforiske, og vi havde øvet og øvet gennem lang tid. Det var nærmest ligeså stort, som om vi skulle optræde i Carnegie Hall.

Jeg synes ikke, at jeg var specielt livlig i timerne, men jeg sang - og jeg sang til og kunne lide det.

🎵 Musik er følelser for os som voksne, og det er den også for et barn, der går i 3.-4. klasse, og måske har svært ved at følge med eller passe ind i sammenhængen. Her er musiktimen et frirum, som på mange måder har hver enkelt elev i centrum.

enkelt elev i centrum. Man får lyst til at vende sin sjæl udad. Jeg synes, at det er ekstremt vigtigt at få kontakt med vores dybere lag - uanset om vi er unge eller gamle. Det kan ske gennem musikken eller andre kreative fag. Det, at vi fik Holger til musik, smittede af på så mange andre fag, fordi kreativiteten fra musiktimerne bredte sig til dem. Musikken gav mig en positiv effekt, og jeg følte mig meget mere parat til at lære i de andre fag.

Stærke følelser gennem sangene

Du fortæller i din bog om dit stærke forhold til sangene "Fuld af nattens stjerner" og "Verden er i farver". Hvordan udtrykker du dine egne følelser gennem sangene?

Det er så svært at tale om og sætte ord på. Enten kan man mærke det, eller også kan man ikke. Jeg har svært ved at uddybe det, men jeg tror måske, at det starter i mit første møde med en sang, og hvilke

følelser der i den. 20 år senere er følelsen måske endda blevet forstærket, fordi sangen er vokset gennem årene og har åbnet flere og flere mennesker og sind, når jeg har sunget den. For mig er det en stor åbning af følelser, når jeg synger de sange, der både har bund i mit og mit publikums indre liv. "Fuld af nattens stjerner" fører mig tilbage til min far, og jeg forbinder den sang med ham og tænker "Der har vi jo Daddy igen". "Verden er i farver" har musik af Kasper Winding og min egen tekst og er brugt i Erik Clausens film "Den store badedag". Der tænker jeg tilbage til mine barndomssomre og de store vidder på Fanø. Det er de oplevelser, jeg har forsøgt at formidle i teksten. "Verden er i farver" er et eksempel på, at en sang bliver bedre af at blive brugt over tid. Den var rigtig svær at få til at lette. Jeg ser det lidt som billedet af en albatros med de store vinger. De ville ikke spille sangen i radioen, det var ikke et hit, der var intet omkvæd, og det var en mærkelig taktart. Troels Kløvedal brugte den i sine rejseprogrammer, og den er lige så stille lettet gennem årene. Jeg tror også, det skyldes, at jeg har været så vild med at synge den, og at det smitter af på mit publikum, når de mærker mine stærke følelser for og glæde ved at synge den. Det er ikke noget, vi nødvendigvis behøver sætte ord på, for vi kan hver især sanser det i vores eget indre. Det bliver rigtig stærkt til koncerterne, hvor der er mange i salen, der sanser det samme på samme tid. Så sker der noget, man ikke kan forklare. Det samme kan ske i en skoleklasse, når musikken trænger ind og rører en det samme sted.

Du har gået på AM (almen musikpædagoguddannelsen) på konservatoriet i 70'erne. Hvad har den uddannelse betydet for dig?
Den har betydet rigtig meget. Jeg fik lært meget

korralharmonisering, musikteori og akkordsammenhænge, som jeg sidenhen har brugt meget. Vi skulle spille på blokfløjte og klaver mv. Det var sideløbende med, at vi spillede professionelt i "Shit og Chanel". Jeg havde det dog lidt som en stoppetur, for jeg sov ikke ret meget de år. Jeg var rigtig glad for miljøet omkring AM-uddannelsen, men jeg kom dog aldrig til at undervise i musik. Jeg tror, at jeg er alt for utålmodig til det. Jeg var i praktik på Vester Vedsted ungdomshøjskole, hvor jeg havde kor og sammenspil. Det var enormt fedt at være sammen med de unge mennesker, men jeg var ikke tålmodig nok til dette arbejde. Det var nok, fordi jeg hellere ville synge og skrive sange.

For meget konservatoriegufl

Du fortæller i din bog, at der var for meget konservatoriegufl på din første plade. Hvad er en god sang?
Til det sidste så skifter det over tid, og jeg tænker meget mere enkelt i dag, end på den første plade, hvor jeg gerne ville vise, at jeg kunne få alle de akkorder, jeg havde lært på konservatoriet med - og helst i alle sangene.

I mange år har der været en debat om, at vi har kvindelige musikere nok på den danske musikscene. "Shit og Chanel" bestod kun af kvinder. Har det haft en effekt på, at der er kommet flere kvindelige musikere?

Vi troede dengang, at der ville komme et hav af kvindeorkestre i kølvandet af "Shit og Chanel". Men det gjorde der ikke. Jeg tror, at der er mange årsager til det. Musikbranchen har f.eks. ingen kvindelige koncertarrangører og bookere, der er ingen kvindelige pladeselskabsfolk, der sidder ingen kvinder i playlisteudvalget i DR - og sådan kunne jeg blive ved. Jeg tror dog, at "Shit og Chanel" har betydet meget for mange piger alligevel på den lange bane.

🎵 Det bliver rigtig stærkt til koncerterne, hvor der er mange i salen, der sanser det samme på samme tid. Så sker der noget, man ikke kan forklare. Det samme kan ske i en skoleklasse, når musikken trænger ind og rører en det samme sted.

🎵 Musikbranchen har f.eks. ingen kvindelige koncertarrangører og bookere, der er ingen kvindelige pladeselskabsfolk, der sidder ingen kvinder i playlisteudvalget i DR - og sådan kunne jeg blive ved.

vise og tro på, at man kan. Jeg tror helt klart, at det er med til at give børnene selvtilid. Det er jeg i hvert fald selv et godt eksempel på. Man lærer også hinanden at kende godt, når man spiller sammen. Jeg skriver i min bog om den oplevelse, jeg havde med Sanne Salomonsen, hvor vi havde en intuitiv samtale gennem vores fraseringer. Det kræver både øvelse, evnen til at lytte og lysten til at turde lege med musikken.

Du arbejder sammen med din søn, og hvad giver det for dig og din musik?

Det er noget helt specielt. Han er 27 nu, og er meget stærk i sin egen stil og sin sound. Han er opvokset med min musik og har været med rundt til mange koncerter gennem sin barndom. Han deltog i indspilningen af en af mine plader, da han var ni år, hvor vi skulle bruge en på håndklap. Det, at vi har en så lang musikalsk historie sammen, hvor han har fulgt med i alle de epoker, min musik har haft, har givet han en intuitiv sans for, at han ved præcist, hvor jeg vil hen med min musik. Det skal man både bruge og værne om.

Maqiske øjeblikke

Er der nogle specielle maqiske øjeblikke, du vil fremhæve?

Vi var ude at spille fornyelig, og vi havde ikke øvet ret meget op til jobbet. Vi spillede "Morgensol", og den kom til at gå ret hurtigt, men fordi vi kender hinanden så godt i orkestret, udnyttede vi det, så der pludselig kom en helt anden version af sangen, end vi havde spillet før. Det gik op i en højere enhed. Det sprog, vi har fået sammen gennem mange års sammenspil, er fantastisk at opleve. Jeg har også nogle rigtig stærke oplevelser med "Stille før storm". Jeg tror, det er en sang, folk bærer med sig, både når livet er svært, og når de er kommet på den anden side af det, der var svært. Det er meget sanseligt berørende for mig at synge den - og tiden står stille i koncertsalen. ☺

Jeg vil hjem til mit hjemland
Jeg vil hjem til mit hjemland
hvor floderne skilles i dalen
jeg vil hjem til mit hjemland
hvor marker står gule og grønne
åh, bring, åh bring
mig tilbage til mit hjemland
til min pony og mor

Lis Sørensen 4. klasse

Da jeg deltog i programmet "Toppen af Poppen" afslørede Pernille Rosendahl, at hun havde været stor fan af os. Jeg synes at kunne se, at der er et nyt hold kvinder på vej på den danske musikscene. I virkeligheden tror jeg også, at Anne, Sanne og min reunion, hvor vi står tre kvinder midt i 60'erne og stadig tyrer den af, påvirker mange sangerinder i midtergenerationen. Det er også derfor, jeg optordret alle de piger, der gerne vil være sangerinder, om at finde nogle at spille og optræde sammen med. Der skal ikke så meget til, før man kan komme med i puljen.

Du skriver, at man som musikere er afhængige af hinanden, og at man får kun musikken til at nå ud over rampen, hvis man yder sit bedste. Hvordan tror du, man får børnene til at yde deres ypperste i musikken?

Det kan vi ved at vise, at vi er glade og optændte af, hvad vi kan skabe i fællesskab. Vi skal vise børnene, at de er seje, når de sidder og spiller et riff på guitaren eller en fed bas-figur. På en måde handler det også om ekshibitionisme og turde at

Aktivitetsnøglen

Find aktuelle aktivitets- og kursustilbud fra Musiklærerforeningen og andre samarbejdspartnere. Gå ind på musiklaererforeningen.dk, og link dig videre herfra.

Emne Julekorstævne - "Soul Jul" (KM)

Tid Tirsdag d. 10. december 2019, kl. 10.00-15.30
Sted Sjælør Boulevard 135, 2500 Valby
Tilmeld. Nødvendig per mail: hj@saq.dk
Info kortlink.dk/22rf8

Emne Nytårskoncertøvelse (Silkemus)

Tid Mandag d. 13. januar 2020, kl. 9.00-12.00
Sted Papirfabrikken, 8600 Silkeborg
Info Kontakt Pernille Finsrud

Emne Nytårskoncert (Silkemus)

Tid Tirsdag d. 14. januar 2020, kl. 9.00-13.30 og kl. 18.30-20.30
Sted Papirfabrikken, 8600 Silkeborg
Info Kontakt Pernille Finsrud

Emne Nytårskoncert (Silkemus)

Tid Onsdag d. 15. januar 2020, kl. 9.00-12.30 og kl. 18.30-20.30
Sted Papirfabrikken, 8600 Silkeborg
Info Kontakt Pernille Finsrud

Emne Kor- og klassestævne med Mie Rank Brunbjerg (Fynmus)

Tid Fredag d. 31. januar 2020, kl. 9.00-14.00
Sted Lilleskovvej 3, 5690 Tommerup
Info kortlink.dk/23bwx

Emne Stomp og dans for 6. klasser (Normus)

Tid Fredag d. 6. marts 2020, kl. 9.00-13.30
Sted Filstedvejens Skole, Filstedvej 16, 9000 Aalborg
Info kortlink.dk/23bwp

Emne Sangdag i Sejs

Tid Torsdag d. 26. marts 2020. Hele dagen
Info Kontakt Pernille Finsrud. Mere information følger

Emne Den grønne vind (Nordmus)

Tid Torsdag d. 2. april 2020, kl. 8.30-15.30
Sted Filstedvejens Skole Filstedvej 16, 9000 Aalborg
Info kortlink.dk/23bwn
Kordag for mellemtrinnet

Emne Kursus i sammenspil for musiklærere

Tid Torsdag d. 23. april 2020. Hele dagen
Info Mere information følger. Instruktør: Anders Møller

MUSIKALSKE LÆRING PÅ TVÆRS

MUSIKPÆDAGOGISK KONFERENCE MED MUSIKUNDERVISEREN I FOKUS
FREDAG D. 3. JANUAR 2020 | TOBAKKEN, ESBJERG | MUSIKALSCLAERING.SDMK.DK

tilmelding senest d. 1. december

Keld Fredens | Øyvind Lyngseth | Thor Madsen | Thommy Andersson | Martin Andersen | Lone Gislinge | Anders Møller | Lotte Langseth | Morten Nordal | Mikkell Andreassen | Claus Waidtlow

ii Det kan vi ved at vise, at vi er glade og optændte af, hvad vi kan skabe i fællesskab. Vi skal vise børnene, at de er seje, når de sidder og spiller et riff på guitaren eller en fed bas-figur. På en måde handler det også om ekshibitionisme og turde at vise og tro på, at man kan. Jeg tror helt klart, at det er med til at give børnene selvtilid.

Læs meget mere på lissorensen.dk